

ALLAH'IN CELALİNE VE İNSANLARA YÖNELİK HÜRMET

el-Hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh alâ külli hâlin ve fî külli hîn ve's-salâtu ve's-selâmu alâ sey-yidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-haseneti Muhammed'ini'l-Mustafâ ve alâ âlihîi ve sahibihî ve men tabiahu bi ihsanin ecmaîn ettayyibine't-tâhhirîne.

Emmâ Ba'd:

Fe-kâle Resûlullah salallahu aleyhi ve sellem:

ثَلَاثٌ مِنْ تَوْقِيرِ جَلَالِ اللَّهِ إِكْرَامُ ذِي الشَّيْبَةِ
فِي الْإِسْلَامِ وَحَامِلِ كِتَابِ اللَّهِ وَحَامِلِ الْعِلْمِ
مَنْ كَانَ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ

Selâsün min tevkîri celâli'llâhi. İkrâmu zi's-şeybeti fi'l-İslâmi ve hâмили kitâbi'llahi. Ve hâмили'l- ıلمي men kâne min sagîrin ev kebîrin.

Ebû Umame radiyallahu anh hazretlerinden naklolunmuş ki, Peygamber Efendimiz

sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor:

a. Şu Üç Şey Allah'ın Kudretine Hürmet Etmektendir

Selâsün min tevkîri celâli'llâhi. Şu üç şey Allah-u Teâlâ hazretlerinin celaline hürmet etmektendir. Yani Allah-u Teâlâ hazretlerinin makamını, kudretini, yüceliğini bilip ona saygı gösteren insanlar yapar bunu.

Nedir?

Birincisi: *İkrâmu zi's-şeybeti fi'l-İslâmi*. İslâm'da yaşlanmış saçına sakalına ak düşmüş insana saygı göstermek. Bu Allah'ın azametine, kudretine, büyüklüğüne, inanmış insanların yapacağı bir şeydir. Allah'a saygıdır. Allah-u Teâlâ hazretlerinin hatırı rızası içindir. Yaşlılara hürmet edeceğiz. İslâm'da yaşlanmış saçına sakalına ak düşmüş. Bu bir.

İkincisi: *Ve hâмили kitâbi'llahi*. Allah'ın kitabına sahip olanlar. Ezberinde Allah'ın kitabı olanlar, Allah'ın kitabına ait bilgiye sahip olan hocalar. Bunlara da hürmet, Allah'ın azametini celaline hürmet demektir.

Neden? Çünkü Allah'ın kitabı kıymetlidir.

Onlar vasıtasıyla öğreniliyor. Bu adamda Allah'ın kitabını öğrenmiş. Elbet ona da saygı göstermek lazım.

Ve hâмили'l- ilmi. Ve ilim sahibi kimse-
lere. Yani hafızlara ayrı, bir de ilim erbabına
ayrı. İlimden maksatta İslâm'da insanı Cenab-ı
Hakkın rızasına götürecektir, âhirette cennete
sokacak bilgilerdir. Yoksa ötekiler gayrimüs-
limde de oluyor. Ama gayrimüslim cennete
girmeyecek. Hatta bazen onlar bazı bilgilerde,
dünyevi bilgilerde daha da ileri gitmiş oluyor-
lar.

Mühim olan âlim dediğimiz zaman, mak-
sat İslâm'da hangi ilimdir?

İnsanın âhirette sevap, mertebe kazanıp
cennete girmesine sebep olacak ahlâkı,
Kur'an'ın emirlerini, Peygamber Efendimiz'in
sünnetini bilmek gibi meselelerdir.

Yoksa öbür bilgiler değildir. Adam fizik
âlimi, coğrafyacı, dünya üzerinde kaç çeşit ke-
lebek varsa hepsinin koleksiyonunu yapmış.
Evinde muazzam bir koleksiyon var. Dünyada
bir numaralı uzman. Adam kaktüslerde dün-
yada tanınmış. Banane kaktüsten.

Yani kaktüsleri biliyor diye derecemi alacak âhirette? Hayır.

İnsanın âhirette derece alması imanından ve imanına göre müslümanca hareketler, işler, güzel işler yapmasındandır. Bunların bilgileri bilgidir. İşte bu bilgelere sahip bilginlere Kur'ân-ı Kerim'i bilen hafızlara, müslümanlıkta yaşlanmış kimselere saygı göstermek Allah-u Teâlâ hazretlerinin azametine celaline saygıdandır. Bunları yapmamız lazım.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfnde açıklıyor. “Bizim büyüklerimize hürmet etmeyen, küçüklerimizin de hakkını korumasını bilmeyen bizden değildir.” diyor. Yani bir Müslüman olarak büyüklerimize saygı göstereceğiz. Kendimizden küçükleri de küçüktür, güçsüzdür diye ezmeyeceğiz. Onlarında hakkını yerine getireceğiz. Gerçek müslümanlık budur.

b. Üç Şey Sünnettendir

İkinci hadîs-i şerîf. Birçok sorunun cevabı var içinde. İbni Mes'ud *radiyallahü anh'ten* Beylemi ve Dara Kutni kitaplarına kaydetmişler. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

ثَلَاثٌ مِنَ السُّنَّةِ: الصَّلَاةُ خَلْفَ كُلِّ إِمَامٍ لَكَ صَلَاتُكَ
وَعَلَيْهِ إِثْمُهُ وَالْجِهَادُ مَعَ كُلِّ أَمِيرٍ لَكَ جِهَادُكَ وَعَلَيْهِ
شُرُّهُ وَالصَّلَاةُ عَلَى كُلِّ مَيِّتٍ مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ
وَإِنْ كَانَ قَاتِلَ نَفْسِهِ

Selâsün mine's-sünneti. E's-selâtü halfe külli imâmin. Leke salâtüke ve aleyhi ismuhu. Ve'l-cihâdu maa külli emîrin. Leke cihâduke ve aleyhi şerruhu. Ve's-salatu ala külli meyyitin min ehli't- tevhîdi. Ve in kâne kâtile nefsihi.

Bu hadîs-i şerîfinde Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki: “Üç şey sünnettendir.” Yani benim yolumdur. Benim tasvip ettiğim bir şeydir. Peygamber Efendimiz; “Ben böyle hareket etmenizi sünnetime uygun hareket olarak görürüm. Benim yolum olarak görürüm. Böyle yapın.” demek ister. Bu sözün altında yatan mana odur.

Üç şey sünnettendir ne demek? Ben böyle yapılmasını isterim. Benim yolum böyledir. Sakın bunlara aykırı hareket etmeyin demektir.

E's-selâtü halfe külli imâmin. “Her

imamın arkasında namaz kılmaktır.” Mesela; “Bizim mahallenin imamı yamuk.” diyorlar. Veya; “Bir camide imamın arkasında namaz kı-
lıyoruz ama...” diye öylüyorlar. Peygamber Efendimiz burada diyor ki:

“*Leke salâtüke ve aleyhi ismuhu.* Sen kıl-
dığın namazdan dolayı namazı kılmış olmanın
mükâfatını, sevabını alırsın. Namazının sevabı
senin olur. *Ve aleyhi ismuhu.* Hatası günahı
varsa imam günahı yüklenir. Sana bir zararı ol-
maz.” Çünkü biz ezanı duyduk mu camiye git-
mekle vazifeliyiz. Birisi; “Allah'u ekber.” de-
miş öne geçmişse bu adamın şeceresini araş-
tırmakla vazifeli değiliz.

O adam kimlerdendir? Kafası nasıldır?
Tahtaları tamam mıdır, eksik midir?

Böyle bir şey bize vazife değil. “Allah'u
ekber” namaza dururuz. “Ya adam yamuk ab-
dest aldıysa, kafası bozuksa, namazda aklına
başka bir şeyler getirmişse, bazı şeyleri iyi bil-
miyorsa, üstü tam temiz değilse...” Vesaire.
Bilemeyiz ki.

Yani şeyden mi, [namazdan mı vaz] ge-
ceceğiz? İnce elekten mi geçireceğiz? Mümkün

değil. Namazı kılırsın. Hatası varsa günahı onundur. Sana kıldığın namazın sevabı tamamdır, alırsın. Efendimiz'in yolu budur. İmam ayırıp ta fitne çıkartmaya lüzum yoktur. Bu bir.

Efendimiz'in tavsiye buyurduğu ikincisi şey: “*Ve'l-cihâdu maa külli emîrin*. Her savaşan İslâm komutanının arkasında kâfirle çarpışmaktır. Benim tavsiye ettiğim şeydir, sünnetimdir.” diyor.

Emirin kusuru varsa? Tam böyle takvâ ehli değilse, salih değilse?

“*Leke cihâduke*. Sen cihadın sevabını alırsın. Cihadın yapmış olmaktan dolayı mükâfat senindir. *Ve aleyhi şerruhu*. Onun bir kusuru varsa kafasında niyetinde bozukluk varsa davranışlarının kusuru varsa günahı, kötülüğü onundur. Sen cihat sevabını alırsın.

Üçüncüsü de: “*Ve's-salatu ala külli meyyitin min ehli't- tevhîdi*. La ilahe illallah diyen, müslüman olan her cenazenin namazını kılmaktır. La ilahe illallah diyen, ehli tevhid-den olan herkesin namazını kılmaktır.

Ve in kâne kâtile nefsihi. İsterse kendisini öldürmüş olsa bile cenaze namazını kılmaktır.

Ehli tevhid! Namazını kıl. Cenaze var. Fatih Caminin önüne getirmişler. Kıl cenaze namazını, sevabı kazan.

Deminki hadîs-i şerifde bir şeyi unuttum. İlim erbabı *hamilul ilim* dedi, ilmi tarif ettik de arkasındaki kelimeleri açıklamayı unuttuk.

Men kâne min sagîrin ev kebîrin. İster küçük yaşta olsun ister büyük yaşta olsun.

Âlim oldu mu? Yaşı küçükte olsa hürmet edeceksin. Ben 60 yaşındayım, bu 48 yaşında. Arada 12 yaş fark var. Bırak şimdi sen yaşı başı. Adamın ilmi var. Bu yaşı küçükte olsa ilim erbaplarına da gider, Kur'ân'a, Kur'ân ilmine sahip olan hafızlarada gider.

Onun için hocamız *rahmetullahi aleyh* yaşça ufak tefek insanlar bile geldiği zaman, torunu yaşında, onlara; “Al bakalım cübbeyi sırtına. Geçir bakalım sarıği başına.” derdi. Onu imam yapardı. Namazı onun arkasında kıldı. Hâlbuki hocamızın arkasında namaz kılmak için nerelerden gelen nice insanlar vardı.

O hafız oldu mu, hemen öne sürerdi.

Neden? Bu hadîs-i şerifi biliyor. Kur'ân ilmine sahip olana hürmet etmek lazım, biliyor

da ondan. Öyle hürmet ederdi ki Mısır'dan gelen hafız olsun, Trabzon'dan gelen olsun. Yaşı küçük olsun, büyük olsun [fark etmezdi.]

Ben tabii Ankara'daydım, her günümü yanında geçiremedim. Bilmiyorum ama yaz tatillerinde geldiğim zamanlarını bilirim. Bir Ali Haydar hoca vardı. Ali Haydar Efendi, Hafız Ali Haydar. Karadeniz'li.

Trabzonlu muydu Rizeli miydi? Böyle kalın gözlüklü şişmanca, tank gibi kale gibi bir adamdı. Oturdu mu sallanmazdı. Çokta ciddiydi. Böyle bir Euzu besmele çekerdi, Kur'ân okurdu. Sesinde de ciddiyet vardı. Duruşunda da ciddiyet vardı. Her şeyi ciddiydi. Kur'ân-ı Kerim'in hecelerini, uzatmalarını bile dikkatle takip ederdi.

Bizim hafız çocuklardan bir tanesi müezzin mahfilinde kamet getirdi. Kamet getirmeden evvel İhlâs suresini okudu. 3 *Kul huva'llah* okudu ondan sonra kamet getirdi. Namaz bitti. Artık farz kılındı, sünnet kılındı, dua edildi. Hoca Efendi, yani bu Ali Haydar hoca, Hafız Haydar Ali Haydar, siyah cübbesiyle, sarığıyla, müezzin mahfilinin yanına kadar geldi. Allah rahmet eylesin nur içinde yatsınlar. Kabirleri

nur dolsun. Sarığı, cübbeyi dolaba koysunlar diye orada veriyor.

Müezzinlik yapan çocukta, yaşlı başlı Hafız Hoca Efendi, elini değil ayağını da öper, seviyor. Müezzin yapan çocukta hafızlığa çalışan İmam Hatibe devam eden bir kimseydi. Oda onu seviyor. Güleç bir yüzle; “Hocam, sarığı cübbeyi alayım.” dedi. Hoca kaşları çatık:

“Niye, *ve lem yekun lehu kufuven ehadde lehu*’yu çok uzattın?” dedi. Hani *Kul huva’llahu ehad Allahü’s-samed. Lem yelid velem yuled. Velem yekun lehu kufuven ehad.* Şimdi o, *ve lem yekun lehu*’yu, *Velem yekun lehuuuuuuuuuuu kufuven ehad* [şeklinde uzattı.] Burada bu kadar uzatacak bir şey yok. Ancak elif olursa öyle uzatılabilir. Yoksa, ondan sonraki kelime elifle başlasaydı filan o zaman lehû o kadar uzatılırdı.

Orayı bir elif miktarı uzatması lazımdı. 4 elif uzattı. Küçük bir şey, okuyuşta bir yanlışlık yok. Yani ben seni severim derken, ben se-niiiiiii severim demiş gibi oldu ama mana aynı. Manada bir bozukluk yok. O da böyle: “İh, mih.” yaptı, mahcup oldu çocukcağız. Çünkü hocayı gülerek karşıladı. Sarığı, cübbeyi

alayım diye hamle yaptı. O da kaşları çatık: “Niye orayı o kadar uzattın.” dedi. Bir iki kelime söylemek istedi. “Bir tane çatlatırsam suratına.” dedi. Uzaktaydım ama ben bile korktum. Yani o kadar ciddi, *lehu*’nun uzatılmasına o kadar kızdı. Çok ciddi adamdı. Hafızlıkta bir şey okurken kıpırdamayı uygun görmezdi.

Yaşlı başlı, evli barklı adam gözümün önünde: “Hocam, aradan epeyce zaman geçti, yıllar geçti. Şu *Maharici hurufu* yeniden bana tarif etseniz.” dedi. Bu Kur’an harflerini tam güzel telaffuz etmek. Hani İsveççe bazı harfler var. Hani bazıları tam yapamıyor. Arapça’da da böyle harfler var. Mesela peltek “se” var. Peltek diyoruz. “Elif”, “be”, “te”, “se”. Ondan sonra cim’i bizim “c” ye benzemez. “Dal”ı ince. “Zel”i peltek ince. “Tı”sı kalın. “Ayn”ı bir acayip. Bizde yok. “Ğayn”ı bir başka. “Kef”le “Kaf”. “Kaf”ın farkı var. “Ha” ile “Hı”nın farkı var. “Hocam! *Maharici hurufu* bir daha talim buyursanız.” dedi. Zaten talim etmiş. Daha önceden talebesi, onu mezun eylemiş.

“Tamam, peki.” dedi. Yaşlı başlı adam karşısına oturdu. Talebe diz çöktü. Ben bakıyorum. Sabah namazına hepimiz minderleri getiriyoruz. Herkes bir minder alıyor, ayılıyor, yayılıyor. Sedirler, medirler rahata alışmışız. Diz çöktü, iki elini iki dizine koydu. Hoca da diz çöktü. Ondan sonra başladı. Ebb yani elifi b’ye vuruyor. Eb. Çünkü eb dese olmaz. Ebter dese harekede f harfi yok ki sınıfta bırakırlar adamı. Eb değil. Ebb. Ebb böyle diyecek. Ondan sonra ecc.

Böyle başladılar. Bende biraz seyrettim. Allah, Allah! Yani çok ince işler. Hocamız çok hürmet ederdi. Hem de yaşı küçük olduğu halde. Herkes öyle diyor diye: “Hafız abi.” derdi. Osman Çataklı oğlu yerinde, herkes; “Osman abi.” diyor. “Osman abi gel, Osman abi git.” derdi. Öyle hoş şeyleri vardı. Evet, demek ki ilim erbabı yaşı küçükte olsa hürmet edilecek.

Osmanlı askerlerinden bir tanesi Padişah’ın otağında nöbetçiymiş. Böyle meraklı da, bir taraftan nöbet tutuyor, bir taraftan da gözü gelende gidendeymiş. İşte içeri vezir girmiş. Böyle otağın girişi açık görünüyor.

Bunlarda nöbet tutuyorlar. Yanındaki arkadaşı demiş ki: “İşte bu vezir.” demiş. O gitmiş bir kenara oturmuş. Bir başkası gelmiş. “Bu kazas-ker.” demiş. Öne geçmiş. Birisi daha geçmiş.

“Bu kim?”

“Bu Rumeli Beylerbeyi.” Ondan sonra içe-risi bayağı kalabalıklaşıyor. Sonra bir tanesi gelmiş. Kavuğu muhteşem. Cübbesi kürklü mürklü. Herkes ayağa kalkmış.

“Bu kim demiş?”

“Bu sadrazam.” demiş.

“Ya, öyle mi?” Herkes ayağa kalkıyor. En büyüğü bu demek. Azam en büyük demek zaten, sadrazam. En büyük bu. Hepsi oturmuşlar. Sonra başka zât gelmiş. Beyaz sakallı. Bu sefer herkes yine ayağa kalkmış. Sadrazam da dahil.

“Hani en büyük oydu? Bu yeni gelene hepsi ayağa kalktı.” demiş.

“Bu Şeyhülislâm.” demiş.

“Öyle mi? Demek en büyüğü bu.” demiş.

“Evet, en büyüğü o.”

Ondan sonra askerliği bırakmış. İlme dönmüş. Osmanlıların en büyük âlimlerinden birisi olmuş. Kemalpaşa zade. Bakmış ki en kıymetlisi ilim adamı. Olsa olsa vezir olacak. Daha daha zorlasa kendisini çatlatırcasına çalışsa sadrazam olacak. Bakmış ki sadrazam bile ayağa kalkıyor. İlim adamı olmuş. Ama hakikaten büyük bir ilim adamı, Osmanlıların en büyük âlimlerinden birisi olmuş.

Fatih zamanında bir de Hatip zade Muhiddin Efendi var. Dobra dobra sözünü söyleyen bir âlimdir. Âlim, büyük âlim... Yani öyle padişaha yağ çekmeyen âlimlerden. Fatih kızmış buna. Azletmiş. Azletmek; vazifeden atmak demektir. Molla Gürani, Padişah'ın yanına gitmiş. Demiş ki:

“Sen falanca büyük âlimi görevden almışsın.”

“Evet aldım.”

“Ya onu tekrar eski görevini iade edersin. Eski görevini tekrar getirirsin. Kararından vazgeçersin. Ya da biz bütün âlimler senin ülkeni terk edip âlimin kıymetini bilen bir başka ülkeye hicret ederiz.” demiş. Geri atamış.

Şimdi bu zât, bu devrin âlimleri böyle. O devrin âlimleri Yavuza çıkıyor: “Yapamazsın böyle...” diyor. Bu Hatip zade Muhiddin Efendi ikinci Beyazıt'ın zamanına kadar yaşamış. Fatih'ten sonra da yaşamış. İkinci Beyazıt, Fatih'in oğludur. Sofu Beyazıt. Sultan Beyazıt, Sofu Beyazıt dediğim askerlik arkadaşım değil. Sultan Beyazıt, İstanbul'daki Beyazıt Camii'ni yaptırandır.

Bayram günü iki tane yetişkin talebesini almış bayramlaşmaya gitmişler. Sultanla bayramlaşacaklar. Sultan tahtına oturmuş. Herkes geliyor bayramlaşıyor. Elini öpüyor dizini öpüyor.

Usul neyse? Usule göre. Sadrazam bile elini öpüyor. Padişah tahtında oturuyor. Usul böyle. Bu bayramlaşma salonunun ucundan görünmüş. Padişah ayağa kalkmış. Sadrazama bile kalkmayan Padişah ayağa kalkmış. Ona doğru yürümeye başlamış.

“Hocam!” diye. O da gelmiş. “Selamün aleyküm.” “Aleyküm selam.” Musafaha yapmışlar. “Bayramınız mübarek olsun.” demiş. Herkes böyle bakıyorlar. Sonra gitmişler.

Talebelerinden bir tanesi demiş ki: “Efen- dim bu sultan, gazilerin sultanı. Mücahitlerin serdarı. İslâm âleminin bu köşesinde müslü- manları korumak için kafirlerle cenk eden bir devletin başındaki adam. Mücahitlerin reisi.”

Osmangazi ne demek? Gaza ile meşgul olan insan demektir. “Buna sultan olduğu için hürmeten sadrazam bile elini öpüyor.

Elini öpmeniz, öyle hürmet göstermeniz gerekmez miydi?”

Evladım: “*Rütbetül ilmi a'lel rüteb.* İlim rütbesi rütbelerin en üstünüdür. İlmin payesi rütbelerin en üstünüdür. Yani sadrazamlık, madrazamlık, Padişahlık bile değil.” diyor. Böyle bir şey düşünebilmek o devirde çok tak- dir edilecek bir durumdur. “Benim onun sara- yına bayramını tebrik etmek için gelmem bile ona hürmet olarak yeter. Aslında onun bana gelmesi lazımdı.” demiş.

Hatta bizim Hocalarımız, Şeyhlerimiz Pa- dişah kendilerini ziyarete gelmek isteyince müsaade bile etmezlermiş. “Gelmesin.” der- lermiş. Molla Gürani, Padişah’ın, Fatih’in ho- cası. “Evladım dikkat et, haram yeme. Bak

hazineden fazla aldığın haramdır.” diye söylemiş. Padişahta karşısındaki âlim bir şeyde diyemiyor.

Bir gün yemek yerken, aynı sahandan yiyorlar. Böyle ayrı ayrı tabaklar, çatallar, günümüzdeki usul yok o zaman. Besmele çekip yiyorlar. Hoca bir başka tarafa bakarken padişah sahanı çevirmiş. Çevirmeden önce bir sahne daha var. Yemek yerken Padişah demiş ki: “Hocam! ‘Bak haram yiyorsun.’ diye bana her zaman söylüyordun. Şimdi benim soframa sen de oturdun. Benim yemeğimden sen de yiyorsun. Sende haram yedin.” “Evladım! Tabanın senin tarafındaki, senin aldığın taraf haramdı. Benim aldığım taraf helaldi. Ben helalinden yedim, sen haramından yedin. Çünkü hakkından fazla alıyorsun hazineden.” demiş.

Şimdi başka yere baktığı sırada tabağı 180 derece çevirmiş. Hemen çevirmiş. Gene belli etmiyor. Biraz yedirdikten sonra, oyalayıp konuşup yedirdikten sonra: “Hocam! Artık seninde haram yediğin kesin belli oldu.” demiş.

“Niye evladım?”

“Çünkü ben tabağı döndürdüm. Benim

yediğim haram kısımlar senin önüne geldi. Senin önündeki helal kısımlar benim tarafıma geldi.” demiş.

“Evladım! Benim önümde helal lokmalar bitmişti. Artık haramlara gelmişti sınır. Senin önünde de haramlar bitmişti. Sen döndürünce ben yine helalinden yedim sen yine haramından yedin.” demiş.

Yani demek istiyor ki kazancın helal olmazsa sen vebal altında kalırsın. Bende senin misafirinim. Bana bir şey olmaz. Çünkü misafir onun vebalinden sorumlu olmaz, o müktesiptir. Mübarekler böyle insanlarmış. İlim rütbesi çok yüksek olduğundan yaşı küçükte olsa büyükte olsa Hafızlara ve ilim erbabına, dini ilim erbabına hürmet etmek Allah'a, Allah'ın celaline karşı duyulan saygının bir karşılığıdır. Gelelim üçüncü hadîs-i şerif.

c. Üç Şey Vardır Ki Ölümden Sonra Bile Sevap Getirir

ثَلَاثٌ يَبْقَيْنَ لِلْعَبْدِ بَعْدَ مَوْتِهِ: صَدَقَةٌ أُجْرَاهَا
وَعِلْمٌ أَحْيَاهُ وَذُرِّيَّةٌ يَبْقُونَ بَعْدَهُ يَذْكُرُونَ اللَّهَ

Selâsün yebkayne lil-abdi ba'de mevtihi. Sadakatün ecrâhâ ve ilmin ahyâhu ve zürriyetun yebkune ba'dehu yezkuruna'llâhe.

Enes radiyallahü anh'ten rivayet olunmuş bu sonuncu konumuz olan hadîs-i şerif. Peygamber Efendimiz *sallallahü aleyhi ve sellem* diyor ki:

“Üç şey vardır ki kula ölümünden sonra bile sevap getirmeye devam eder.” Sevap kazandırmaya devam eder. Kul ölür gider hala sevap kazanır. Kabre gömdüler adamı yaşamıyor. Hala sevap kazanır. Defterine hala melekler sevap yazarlar. Ölmüş adam. Birincisi:

“*Sadakatün ecrâhâ*. İcra ettiği, halen faydalanılan bir hayır, bir sadakadır.” Buna sadakayı cariye deniliyor. Yani diyelim ki bir medrese yaptırmış, şu anda çalışıyor. Talebeler yatıyor. Hocalar ders veriyor. Faaliyet devam ediyor. Bir sadaka olarak bu işi yaptırmış. Allah rızası için. Şu anda da çalışıyor. Tamam, sevabı yaptırana gider. Beyazıt Camisinin sevabı, Sofu Beyazıt'da gidiyor.

Neden? O yaptırdı.

Fatih Camisinin sevabı?

Hala içindeki vaazlar veriliyor, Kur'ân hatimleri okunuyor. Hep sevabı Fatih Sultan Mehmed'e gidiyor.

Neden? O yaptırdı. Köprü yaptırmış. Ergene Köprüsü, Meriç Nehri üzerinde. Arabalar geçiyor köprüden. Yaptırana sevabı aynen devam ediyor. Kanuni yaptırdıysa Kanuniye, kim yaptırdıysa ona gidiyor. Veyahut çeşme yaptırmış köydeki ağa. Bizim amca dağdan, bizim oralarda su kolayda bulunmaz. Dağdan bir su getirmiş bilek kalığında su. Yanındaki köylerin hepsi o sudan istifade ediyor. Tamam, amcam öldü. Ama sevabı kazanmaya devam eder.

Neden? Suyu getirtti. Kaç kilometre uzaktan bu toprağı kazdı boruyu döşedi. Su burada şarıl şarıl akıyor. Caminin yanında. Herkes istifade ediyor. Abdest alıyor. Tamam. Böyle hayrı devam etmekte olan bir hayır eseri bırakmışsa öldükten sonrada yaptıran insan sevabını alır. Bir.

İkincisi: “*Ve ilmin ahyâhu*. Diriltmiş olduğu bir ilimden dolayı da sevap kazanmaya devam eder. İhya ettiği bir ilim.”

Ne demek? Şimdi bir ilim öğretilmezde

ölenle beraber toprağın altına gömülürse ilim gitti. Artık başka kimse yok, adam gitti ilimde gitti. Kendisiyle beraber bilgisini de götürdü. Ama bu götürmemiş. Talebe yetiştirmiş, kitap yazmış. İلمي öldürtmemiş. Yok etmemiş. Unutturmamış. Öğreniliyor, devam ediliyor. Şimdi bu kitabı yazan Gümüşhaneli hocamız bundan 100 küsur yıl önce yaşamış. Biz bunu okuyoruz hala.

Üçüncüsü: “*Ve zürriyetun yebkune ba'dehu yezkuruna'llâhe*. Kendisinden sonra Allah'ı zikreden zürriyeti olanlar da sevap kazanmaya devam ederler.” Hayırlı evlat yetiştiren anne babanın da öldükten sonra amel defterlerine sevaplar yazılmaya devam eder. Evlatlar güzel işler yaptıkça anne ve babasının amel defteri kapanmaz.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi sevgide, saygıda kusur etmeyenlerden, rızasına uygun hareket eyleyenlerden eylesin. Bizi dünya âhîret saadetine nâil eylesin. Ahirette Peygamber Efendimiz'le beraber eylesin. Cemaliyle müşerref eylesin.

El-fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

30 Recep 1421 / 29.10.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

